21 501-34 Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

Nr. 462 Brief van de minister en staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 oktober 2026

Hierbij zenden wij u de geannoteerde agenda van de Onderwijs-, Jeugd-, Cultuur- en Sportraad (OJCS-Raad) van 19 en 20 november 2026 in Brussel voor de onderdelen ‘onderwijs’ en ‘cultuur’.

Het onderwijsdeel van de Raad staat gepland op 19 november. Het cultuurdeel van de Raad staat gepland op 20 november.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
R.M. Letschert

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J.Z.C.M. Tielen

GEANNOTEERDE AGENDA OJCS-RAAD 19-20 NOVEMBER 2026

Op het moment van schrijven zijn veel onderwerpen en voorbereidende stukken voor de Raad nog niet met de lidstaten gedeeld door het voorzitterschap.

Onderwijs – donderdag 19 november 2026

Voor onderwijs is de verwachting dat de volgende stukken ter vaststelling staan geagendeerd:

- Raadsconclusies over vaardigheden en competenties voor het omgaan met AI
- Raadsconclusies over STEM-onderwijs

We verwachten dat er ook zal worden stilgestaan bij het aankomende EU-Onderwijspakket. Het beleidsdebat zal gaan over kritisch denken, keuzevrijheid en onderwijs en opleiding in de veranderende digitale omgeving. Het lunchdebat over onderwijs en opleidingen die toekomstperspectieven bieden voor leerlingen. Op het moment van schrijven heeft het voorzitterschap echter nog geen agenda of discussievragen met de lidstaten gedeeld en is er dus nog niks bekend over de verdere invulling van deze thema's.

Raadsconclusies over vaardigheden en competenties voor het omgaan met AI

Inhoud
Het Ierse voorzitterschap heeft raadsconclusies opgesteld over het belang van vaardigheden en competenties voor het omgaan met AI. Kernboodschap is dat alle burgers zouden moeten beschikken over de vaardigheden en competenties die nodig zijn om AI en AI-technologieën te begrijpen, te gebruiken en er op een kritische en verantwoordelijke manier mee om te gaan. Lidstaten worden opgeroepen om op basis van wetenschappelijk onderzoek een aanpak voor het bevorderen van deze vaardigheden te ontwikkelen.

Inzet Nederland
De conclusies sluiten goed aan op het Nederlandse beleid. In het funderend onderwijs noemen de nieuwe kerndoelen AI expliciet als onderdeel van digitale geletterdheid. AI-geletterdheid van leerlingen is daarmee opgenomen binnen digitale geletterdheid in plaats van als afzonderlijk thema te worden behandeld. Ook wordt er met de ontwikkeling van het regieplan digitalisering funderend onderwijs gewerkt aan meer samenhang, richting en duidelijke kaders voor digitalisering, waarbij nieuwe technologieën en AI één van de centrale thema's is. In het vervolgonderwijs verkennen de MBO Raad, Vereniging Hogescholen, Universiteiten van Nederland en Npuls of en hoe digitale / AI-geletterdheid in het curriculum kan worden opgenomen. Ook leraren worden ondersteund, onder meer via de herijking van de kennisbasis van de lerarenopleiding en de raamwerken AI-geletterdheid van Kennisnet en Npuls. In het vervolgonderwijs worden docenten daarnaast geholpen bij het versterken van hun AI-vaardigheden door middel van de Centers for Teaching & Learning (CTL) die actief zijn binnen de instelling. Tot slot wordt er onderzoek gedaan naar AI en digitale competenties van leraren en leerlingen, onder andere door het Nationaal Onderwijslab voor AI (NOLAI), Npuls en het Nationaal Kennisinstituut Onderwijs (NKO). Tijdens de onderhandelingen heeft Nederland ingezet op een sterkere nadruk op de relatie tussen AI-vaardigheden, digitale soevereiniteit en het concurrentievermogen van Europa. Ook heeft Nederland aandacht gevraagd voor

het belang van een schoolbrede visie voor het ontwikkelen van digitale en AI-vaardigheden. Beide thema's keren nu goed terug in de conclusies.

Krachtenveld
In de raadswerkgroep onderwijs is overeenstemming bereikt over deze raadsconclusies. De verwachting is dat de conclusies tijdens de OJCS-Raad zonder discussie worden aangenomen.

Raadsconclusies over STEM-onderwijs

Inhoud
Het Ierse voorzitterschap heeft raadsconclusies opgesteld over STEM-onderwijs (*Science, Technology, Engineering* en *Mathematics*). In de conclusies wordt gewezen op het belang van STEM voor het Europese concurrentievermogen en economische weerbaarheid. De kernboodschap is dat iedereen vanaf jonge leeftijd en gedurende hun hele leven toegang zou moeten hebben tot hoogwaardig en inclusief STEM-onderwijs. Lidstaten worden opgeroepen om de deelname aan STEM-onderwijs te vergroten. Ook worden zij opgeroepen te overwegen een nationale of regionale strategische aanpak voor STEM te ontwikkelen of te versterken, en daarbij ook aandacht te hebben voor het opleiden en professionaliseren van leraren. De Commissie wordt gevraagd het *STEM Education Strategic Plan* verder uit te werken, de kennisbasis over STEM te verbreden en internationale samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven te bevorderen.

Inzet Nederland
Nederland is positief over de raadsconclusies. Deze voegen waardevolle nieuwe accenten toe aan eerdere besluiten over dit onderwerp en sluiten daarmee goed aan op het Nederlandse beleid. Zo zet de nationale Talentstrategie van funderend onderwijs tot en met leven lang ontwikkelen in op het beter en gerichter opleiden voor cruciale opgaven voor toekomstige welvaart. Via het Actieplan Groene en Digitale Banen wordt ingezet op het verhogen van de instroom in bètatechnisch onderwijs en via Techkwadraat en Sterk Techniekonderwijs (STO) op het stimuleren en versterken van technologieonderwijs. Tijdens de onderhandelingen heeft Nederland succesvol aandacht gevraagd voor de rol van regionale (leer-)ecosystemen. De tekst was aanvankelijk uitsluitend gericht op onderwijs, maar de Nederlandse ervaring leert dat ook de bredere omgeving betrokken moet worden om tot succesvolle resultaten te komen. Daarnaast heeft Nederland zich ingezet voor aandacht in de tekst voor het vergroten van het aantal vrouwen in de techniek, in lijn met het Nederlandse beleid hiertoe, onder andere vanuit het emancipatiebeleid.[1] Via de alliantie 'Worden wie je bent' wordt bijvoorbeeld ingezet op het doorbreken van belemmerende genderstereotypen in het onderwijs. Daarnaast is binnen bovengenoemde programma's Techkwadraat en (STO) aandacht voor het betrekken van meiden bij techniek in het funderend onderwijs, waarbij voor Techkwadraat breder gefocust wordt op het inclusiever maken van het imago en de beeldvorming rondom technologieonderwijs. Ook aan deze inzet is tegemoet gekomen.

Krachtenveld

[1] Vrijheid telt! Emancipatienota 2027-2030

In de raadswerkgroep onderwijs is overeenstemming bereikt over deze raadsconclusies. De verwachting is dat de conclusies tijdens de OJCS-Raad zonder discussie worden aangenomen.

EU-Onderwijspakket

Inhoud
De Europese Commissie verwacht in november het Onderwijspakket te publiceren. Aanleiding is de daling van de prestaties van leerlingen op het gebied van onder andere lezen, rekenen, natuurwetenschappen, digitale vaardigheden en burgerschap, en de groeiende rol van AI in het onderwijs. Het pakket zal bestaan uit drie onderdelen: ondersteuning van lidstaten bij het verbeteren van basisvaardigheden, een Europese agenda voor leraren en opleiders en de oprichting van een *European Digital Infrastructure Consortium* (EDIC) gericht op het versterken van digitale autonomie in het onderwijs (*Education-EDIC*, hierna EDU-EDIC). Op het moment van schrijven is het pakket nog niet gepubliceerd en is nog niet bekend op welke wijze het tijdens de Raad aan bod zal komen.

Inzet Nederland
Onderwijs is bij uitstek een nationale aangelegenheid. Nederland vindt dat er veel van elkaar te leren valt, maar dat Europese inzet beperkt moet blijven tot thema's met duidelijke meerwaarde. Veel lidstaten, waaronder Nederland, voeren al omvangrijke beleidsplannen uit, bijvoorbeeld tegen lerarentekorten en dalende basisvaardigheden. Het Onderwijspakket mag deze plannen niet doorkruisen of de werkdruk op scholen vergroten.
Dalende basisvaardigheden, ook in vergelijking met goed presterende niet-Europese landen, raken het toekomstig verdienvermogen van Europa en de democratische stabiliteit. Nederland ziet daarom meerwaarde in Europese ondersteuning op systeemniveau: investeren in de kennisbasis over effectieve aanpakken, grensoverschrijdende monitoring en analyse van leerprestaties en het delen van goede praktijken.
Bij digitalisering en AI ziet Nederland meerwaarde in gezamenlijke kennisopbouw. Nederland is verheugd over de focus op digitale autonomie in het onderwijs en steunt een Europese aanpak, onder meer via de EDU-EDIC, die alternatieven voor Big Tech-platforms in het onderwijs bevordert. Nederland heeft een leidende rol genomen in de vormgeving van de EDU-EDIC en heeft samen met andere deelnemende lidstaten een aanvraag ingediend bij de Europese Commissie om deze op te richten. Nederland zal bij oprichting gastland worden van het consortium. Naast de inzet op EDU-EDIC vraagt Nederland aandacht voor standaardisatie en interoperabiliteit, waaronder het veilig uitwisselen van leerlinggegevens, en voor het waarborgen van publieke waarden, met name privacy.

Krachtenveld
Het pakket is op het moment van schrijven nog niet gepubliceerd. Er is daarom nog geen zicht op de posities van andere lidstaten.

Cultuur – vrijdag 20 november 2026
Voor cultuur en media is de verwachting dat de volgende stukken ter vaststelling geagendeerd zullen worden:
- EU-werkplan voor cultuur 2027-2030
- Voortgangsverslag ECoC

Het beleidsdebat zal gaan over de bescherming van minderjarigen online. Op het moment van schrijven heeft het voorzitterschap echter nog geen agenda of discussievragen met de lidstaten gedeeld.

EU-werkplan voor cultuur 2027-2030

Inhoud
Naar verwachting zal het voorzitterschap het EU-werkplan voor cultuur 2027-2030 agenderen ter besluitvorming. Het werkplan is een plan van de EU-lidstaten m.b.t. activiteiten rond cultuur en media in de EU gericht op kennisdeling en uitwisseling. Dit plan wordt elke vier jaar opgesteld. Er staan verschillende typen activiteiten, zoals OMC-groepen (*Open Method of Coordination*), conferenties en workshops, in het werkplan rond de thema's: weerbaar erfgoed, artistieke vrijheid, cultuur en gezondheid, AI en de culturele en creatieve sectoren (CCS), vergroenen/verduurzamen van CCS, en bibliotheken. De genoemde onderwerpen zijn indicatief en zijn aanpasbaar op actualiteiten.

Inzet Nederland
Nederland heeft ingezet op steun voor onderwerpen die het nationale beleid op verschillende onderwerpen ondersteunen: artistieke vrijheid, weerbaarheid culturele sector, cultuurbeoefening (o.a. cultuureducatie, gezondheid en cultuur, en bibliotheken), kansen en bedreigingen van AI en kwaliteit van de leefomgeving. Daarnaast heeft Nederland ingezet op het voorkomen van overlap met activiteiten die al in andere Europese of internationale gremia worden opgepakt. Nederland kan akkoord gaan met dit voorstel.

Krachtenveld
In de raadswerkgroep cultuur is overeenstemming bereikt over het werkplan 2027-2030. De verwachting is dat de Raad met het werkplan zal instemmen.

Europese culturele Hoofdsteden

Inhoud
Naar verwachting zal het voorzitterschap tijdens de Raad het voortgangsrapport van het voorstel voor de hernieuwde actie van de Europese culturele Hoofdsteden (ECoC) presenteren. Dit voorstel is op 10 september gepubliceerd. In het voorstel stelt de Commissie voor om de actie voor de Culturele Hoofdsteden van Europa voor de periode 2034–2047 te verlengen en te moderniseren.

Inzet Nederland
Nederland is voorstander van de voortzetting en modernisering van deze actie, omdat het initiatief een waardevolle bijdrage levert aan de culturele, sociale en economische ontwikkeling van steden en regio's. Het voorstel sluit aan bij de Nederlandse prioriteiten op het gebied van Europese samenwerking, cultuur, duurzaamheid en de leefomgeving. Tijdens de onderhandelingen zet Nederland in op duurzame voortzetting van dit initiatief, met oog op het behoud van flexibiliteit, goede betrokkenheid van lidstaten en zal aandacht worden gevraagd voor de praktische uitwerking van enkele voorstellen. Binnenkort volgt een BNC-fiche met de uitgebreidere positie van het kabinet. Nederland is het laatste land, samen met Italië, dat in 2033 een Culturele Hoofdstad van Europa heeft, nog onder het huidige besluit. In 2047 wordt de volgende keer volgens het nieuwe voorstel.

Krachtenveld
Het beeld is dat veel lidstaten de hernieuwing van de Europese culturele Hoofdsteden zullen verwelkomen. In de Raad is vaak waardering uitgesproken voor deze actielijn.

Beleidsdebat over de bescherming van minderjarigen online

Inhoud
Tijdens de OJCS-Raad vindt een beleidsdebat plaats over de bescherming van minderjarigen online. Naar verwachting zal dit agendapunt toezien op het op 17 september jl. gepubliceerde Commissievoorstel voor de KIDS Act (*EU Keeping Internet Digital Spaces Accountable and Trustworthy*). Het voorstel introduceert geharmoniseerde regels ter bescherming van minderjarigen aan de hand van vijf onderdelen: 1) een minimumleeftijd voor sociale netwerkdiensten en videoplatforms; 2) veiligheidseisen aan het ontwerp (safety by design); 3) ouderlijk toezicht en verificatiemogelijkheden voor ouderlijke verantwoordelijkheid; 4) leeftijdsbevestiging; en 5) toezicht en handhaving. Deze maatregelen zijn van toepassing op online socialenetwerkdiensten, videoplatformdiensten, online games, AI companions, AI-chatbots voor algemene conversaties, appstores en besturingssystemen.

Inzet Nederland
De bescherming van minderjarigen online is een kabinetsprioriteit. De inzet van het kabinet is gericht op drie principes: het beschermen van kinderen; verantwoordelijk houden van aanbieders van online diensten; en het digitaal weerbaar maken van kinderen en hun online omgeving.[2] Het kabinet is voorstander van een minimumleeftijd van vijftien jaar voor sociale media, zolang deze onvoldoende veilig zijn voor kinderen.[3] Deze maatregel dient als aanvulling binnen een breder pakket aan maatregelen om kinderen online te beschermen. Een minimumleeftijd voor sociale media dient noodzakelijk te zijn en geen disproportionele inbreuk te vormen op fundamentele rechten, zoals vrijheid van informatie en expressie en bescherming van persoonsgegevens.[4] Op het moment van schrijven wordt het BNC-fiche met daarin de Nederlandse positie nog vastgesteld, deze zal op korte termijn met uw Kamer worden gedeeld.

Krachtenveld
In algemene zin zijn lidstaten positief over het KIDS Act voorstel. Een brede groep lidstaten is voorstander van aanvullende maatregelen voor platformen om hun diensten veiliger te ontwerpen. Daarnaast is een meerderheid van de lidstaten voorstander voor een minimumleeftijd voor sociale media, met daarbij wel verschillende voorkeuren voor de leeftijdsgrens.

---

[2] Tweede Kamer, Kamerbrief inzake strategie online kinderrechten, 5 oktober 2026, Kamerstuk 26643, nr. 1567.
[3] Coalitieakkoord D66, VVD en CDA 2026-2030: Aan de slag, 2026, p. 59; bijlage bij Kamerstuk 36848, nr. 31
[4] Tweede Kamer, Kamerbrief inzake het non-paper Europese minimumleeftijd sociale media, 11 september 2026, Kamerstuk 22112, nr. 4435.